

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

КЗ «Вільшанський ліцей»

наказ 01.06.2023 № 20

Л.М.Михайлусь

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для здобувачів освіти І ступеня (1-4 х класів)

комунального закладу «Вільшанський ліцей»

Солоницівської селищної ради Харківської області

на 2023/2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради ліцею

протокол № 6 від 29.05.2023

Голова педагогічної ради

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "Л.М. Михайлусь", written over a horizontal line.

Л.М. Михайлусь

Загальні положення освітньої програми КЗ «Вільшанський ліцей» І ступеня

Освітня програма для здобувачів освіти І ступеня (1-4 х класів) комунального закладу «Вільшанський ліцей» Солоницівської селищної ради Харківської області (далі – КЗ «Вільшанський ліцей») на 2023/2024 навчальний рік сформована на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року, розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», наказу МОН України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України».

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (додаток 1);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови

для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми рекомендується використовувати **внутрішньо-предметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів закладів загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-х класів закладів загальної середньої освіти складає 875 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-х класів закладів загальної середньої освіти складає 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 910 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані КЗ «Вільшанський ліцей» І ступеня (додаток 1).

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення курсу за вибором – 1-2 класи «Сходінки до етичного зростання» та у 3-4 класах «Права дитини».

На основі навчального плану КЗ «Вільшанський ліцей» складено робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальному плані реалізується у 1-му класі через інтегрований курс "Українська мова. Навчання грамоти» та предмет - Іноземна мова". У 2-му класі через навчальні предмети – «Українська мова», «Читання» та предмет «Іноземна мова», у 3-4-х класах – «Українська мова», «Літературне читання» та предмет «Іноземна мова».

Освітні галузі "Математика" реалізуються через однойменний предмет - "Математика".

Освітня галузь "Я досліджую світ" реалізується через однойменний інтегрований курс " Я досліджую світ ".

Освітня галузь "Фізкультурна" реалізується через предмет "Фізична культура".

Освітня галузь "Технологічна" реалізується через предмет "Трудове навчання".

Освітня галузь "Інформатична" реалізується у 2-4-х класах через предмет "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецька" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво".

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі формувального та підсумкового оцінювання.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання має на меті: співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Результат оцінювання **особистісних надбань учня/учениці** у 1-4 класах підлягає оцінюванню **вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці** у 1-3 класах - вербальною оцінкою, у 4 класах - **рівневою оцінкою**, на підставі рішення педагогічної ради № 6 від 29.05.2023р.

Вербальну і рівневу оцінки виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати характеризувати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: "початковий" (П), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий (В)", враховуючи, що **оцінка** буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти.

Додаток 1.

Складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми закладів
загальної середньої освіти I ступеня під
керівництвом Савченко О.Я., затвердженої
наказом МОН України від 08.10.2019 року
№ 1272

Навчальний план
для 1-х класів початкової школи з українською мовою навчання,
5-денним робочим тижнем

Навчальні галузі	Кількість годин на тиждень у 1-х класах		
	1-А	1-Б	1-В
<i>Інваріантний складник</i>			
Українська мова. Навчання грамоти	7	7	7
Іноземна мова (англійська)	2	2	2
Математика	4	4	4
Я досліджую світ	3	3	3
Дизайн і технології	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1
Фізична культура	3	3	3
Усього	19+3	19+3	19+3
<i>Варіативний складник</i>			
Курси за вибором: Сходишки до етичного зростання	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	20	20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	23	23

Директор КЗ „Вільшанський ліцей”

Л. МИХАЙЛУСЬ

Додаток 2.

Складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми закладів
загальної середньої освіти I ступеня під
керівництвом Савченко О.Я., затвердженої
наказом МОН України від 08.10.2019 року
№ 1272

Навчальний план
для 2-х класів початкової школи з українською мовою навчання,
5-денним робочим тижнем

Навчальні галузі	Кількість годин на тиждень у 2-х класах	
	2-А	2-Б
<i>Інваріантний складник</i>		
Українська мова та читання	7	7
Іноземна мова (англійська)	3	3
Математика	4	4
Я досліджую світ	3	3
Дизайн і технології	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Інформатика	1	1
Фізична культура	3	3
Усього	21+3	21+3
<i>Варіативний складник</i>		
Курси за вибором: Сходинки до етичного зростання	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25	25

Директор КЗ „Вільшанський ліцей”

Л. МИХАЙЛУСЬ

Додаток 3.

Складений відповідно

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня під керівництвом Савченко О.Я., затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року № 1273

Навчальний план
для 3-х класів початкової школи з українською мовою навчання,
5-денним робочим тижнем

Навчальні галузі	Кількість годин на тиждень у 3-х класах		
	3-А	3-Б	3-В
<i>Інваріантний складник</i>			
Українська мова та літературне читання	7	7	7
Іноземна мова (англійська)	3	3	3
Математика	5	5	5
Я досліджую світ	3	3	3
Дизайн і технології	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1
Інформатика	1	1	1
Фізична культура	3	3	3
Усього	22+3	22+3	22+3
<i>Варіативний складник</i>			
Курси за вибором: Азбука споживача	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26	26	26

Директор КЗ „Вільшанський ліцей”

Л. МИХАЙЛУСЬ

Додаток 4.

Складений відповідно до таблиці 2
Типової освітньої програми закладів
загальної середньої освіти I ступеня
затвердженої наказом МОН України від
08.10.2019 року № 1273

Навчальний план
для 4 класів початкової школи з українською мовою навчання з
вивченням російської мови, 5-денним робочим тижнем

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	4-А	4-Б	4-В
Українська мова та літературне читання	7	7	7
Іноземна мова (англійська)	3	3	3
Математика	5	5	5
Я досліджую світ	3	3	3
Музичне мистецтво	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1
Дизайн і технології	1	1	1
Інформатика	1	1	1
Фізична культура	3	3	3
Разом	22+3	22+3	22+3
Варіативна складова:			
Курси за вибором: Фінансова поведінка	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без урахування часу на заняття з фізичної культури, індивідуальні та групові заняття)	23+3	23+3	23+3
Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових)	26	26	26

Директор КЗ „Вільшанський ліцей”

Л. МИХАЙЛУСЬ